

Sygn. akt I C 261/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Sidyk

Protokolant: Karolina Żerdzińska - Wydmuch

po rozpoznaniu w dniu 27 października 2015 roku w Częstochowie

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. Ś.

przeciwko R. Ś. (Ś.)

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

1. zobowiązuje pozwanego R. Ś. do złożenia oświadczenia woli następującej treści:

R. Ś. oświadcza, że przenosi nieodpłatnie na rzecz powoda Z. Ś. własność nieruchomości gruntowej, zabudowanej budynkiem mieszkalnym, położonej we wsi Z., gmina K., powiat (...), o powierzchni 0,5060 ha (pięć tysięcy sześćdziesiąt metrów kwadratowych), oznaczonej jako działki o numerach (...), dla której Sąd Rejonowy w C. IX Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...) – na co powód Z. Ś. wyraża zgodę;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7 417 zł (siedem tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

3. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w C. na rzecz adwokata D. C. kwotę 8 856 zł (osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć złotych) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu, w tym kwotę 1 656 zł (jeden tysiąc sześćset pięćdziesiąt sześć złotych) tytułem podatku od towarów i usług;

4. nie obciąża pozwanego kosztami sądowymi, których powód nie miał obowiązku uiścić.

Sygn. akt IC 261/13

UZASADNIENIE

Powód Z. Ś. w pozwie z dnia 8 lipca 2013r. wnosił o zobowiązanie pozwanego R. Ś. do złożenia oświadczenia woli, mocą którego pozwany przeniesie na powoda własność nieruchomości położonej w (...) (...), zabudowanej budynkiem mieszkalnym o powierzchni 0,5060 ha, oznaczonej jako działki nr (...), dla której Sąd Rejonowy w C. Wydział IX Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...). Powód wniósł również o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że umową darowizny z dnia 13 lutego 2008r. zawartą przed asesorem notarialnym J. J. (Rep. A nr (...)) przekazał pozwanemu zabudowaną budynkiem mieszkalnym nieruchomość położoną w (...) (...), o powierzchni 0,5060 ha, oznaczoną jako działki nr (...), dla której Sąd Rejonowy w C. Wydział IX Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...). Po nabyciu własności opisaney nieruchomości pozwany

zamieszkał w niej wraz z żoną i dwojgiem dzieci. W miarę upływu czasu pozwany coraz częściej nadużywał alkoholu, wszczynając pod jego wpływem wielokrotnie awantury, w czasie których ubliżał żonie, dzieciom i swoim rodzicom. W sierpniu 2012r. doszło do awantury, podczas której pozwany dotkliwie pobił swojego ojca Z. Ś. w obecności matki D. Ś. (1). W trakcie zdarzenia pozwany groził powodowi śmiercią. Po tym zdarzeniu do podobnych awantur dochodziło wielokrotnie. Często do domu pozwanego wzywana była na interwencję Policja z Komisariatu Policji w P.. Podczas jednej z awantur pozwany potrząsał matce D. Ś. (1) telefon komórkowy. Do jednej z większych awantur doszło podczas Świąt Bożego Narodzenia 2012r., w czasie których pozwany wtargnął do domu powodów, gdzie zaczął bić Z. Ś.. Sytuacja ta doprowadziła do odwołania przez powoda w dniu 1 lipca 2013r. umowy darowizny. W wyznaczonym przez powoda terminie pozwany jednak nie stanął do aktu notarialnego, wobec czego powód wystąpił z niniejszym pozwem.

Pozwany R. Ś. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na pozew pozwany zaprzeczył, aby otrzymał pismo dotyczące odwołania darowizny. Pozwany zaprzeczył też, aby pobił ojca, czy groził mu śmiercią. Ponadto wskazał, iż zajście opisane w pozwie miało miejsce w czerwcu 2012r., a nie w sierpniu 2012r., powód nie dochował zatem terminu do odwołania darowizny. W związku z powyższym, pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia. Pozwany podniósł również, iż sprzeczka została sprowokowana przez rodziców, którzy wtargnęli do mieszkania pozwanego. Wówczas jednak nie doszło do pobicia powoda, ani też pozwany nie groził powodowi. Pozwany zaprzeczył też, aby potrząsał telefon komórkowy. Podczas Świąt pozwany w ogóle nie spotkał się z powodem w jego mieszkaniu, ani nie doszło do pobicia powoda. Pozwany zaprzeczył ponadto, aby nadużywał alkoholu i pod jego wpływem wszczynął awantury. Pozwany przyznał, iż faktycznie zdarzyło mu się spożyć alkohol, jednakże takie sytuacje mają charakter incydentalny i nie są powiązane z zachowaniem agresywnym. Zachowanie pozwanego nie nosi zatem cech rażącej niewdzięczności. Pozwany stwierdził nadto, iż jego zdaniem, to jego żona jest inicjatorką tego postępowania, zwróciła się bowiem do powodów z prośbą o przepisanie nieruchomości na jej rzecz oraz na rzecz syna M. Ś.. Pozwany podkreślił też, iż pomagał rodzicom w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zakładał centralne ogrzewanie w domu powodów (k. 63-68).

Sąd ustalił, co następuje:

Umową darowizny z dnia 13 lutego 2008r. sporządzoną w formie aktu notarialnego przed asesorem notarialnym J. J. w Kancelarii Notarialnej w C. przy ul. (...) (Repertorium A nr (...)), powód Z. Ś. darował synowi R. Ś. nieruchomość zabudowaną budynkiem mieszkalnym, położoną we wsi Z., gmina K., powiat (...), o powierzchni 0,5060 ha, oznaczoną jako działki o numerach (...), dla której Sąd Rejonowy w C. IX Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...).

/ **dowód** : odpis umowy darowizny z dnia 13 lutego 2008r. – Repertorium A nr (...) (k. 8-10), wydruk treści księgi wieczystej Kw nr (...) (k. 11-19)/

Pozwany R. Ś. zamieszkiwał wraz z żoną S. Ś., synem P. Ś. i synem M. Ś. (ur. (...)) w domu jednorodzinnym znajdującym się na darowanej nieruchomości. Powód Z. Ś. wraz z małżonką D. Ś. (2) i córką E. S. i jej rodziną zamieszkuje w domu na sąsiedniej nieruchomości stanowiącej własność córki.

Relacje pomiędzy pozwanym a jego rodzicami były dobre do około 2011 roku. Od 2012r. zachowanie pozwanego zmieniło się na gorsze, zwłaszcza od momentu podjęcia zatrudnienia w (...) na stanowisku ślusarza od 1 grudnia 2011r. Pozwany już wcześniej pił alkohol, ale od 2011-2012 zaczął coraz częściej go nadużywać najprawdopodobniej pod wpływem kolegów z pracy, a jego problem alkoholowy z czasem coraz bardziej ulegał nasileniu. Sam pozwany negował istnienie problemu z alkoholem, a gdy ojciec zwracał mu uwagę i nakłaniał, aby przestał pić, pozwany się obruszał, twierdził że pracuje i może robić co chce.

Pozwany pod wpływem alkoholu wszczynął awantury w domu z członkami rodziny. W kwietniu 2011r. pozwany będąc pod wpływem alkoholu wszczął awanturę, gdyż żona nie chciała dać mu pieniędzy na alkohol, wyzywał ją wulgarnymi słowami i groził jej pozbawieniem życia. W obronie matki stanął starszy syn P., wówczas pozwany oznajmił żonie i

synowi, że wyrzuci ich z domu. S. Ś. udała się wraz z synem do domu teściów. Ostatecznie żona pozwanego i jego syn P. wyprowadzili się do matki S. Ś. zamieszkałej w P.. Syn M. pozostał w domu z ojcem, gdyż nie chciał zmieniać szkoły.

W okresie do około sierpnia 2012r. pozwany i jego żona zamieszkiwali osobno. Pozwany nadal nadużywał alkoholu. Matka pozwanego D. Ś. (1) opiekowała się wnukiem M., gotowała mu obiady, sprawdzała co u niego słyhać, dawała pieniądze na wydatki. Któregoś dnia pozwany wrócił do domu po spożyciu alkoholu. Wszczął awanturę, w czasie której zaczął dusić syna. M. Ś. udało się jednak wyrwać i uciec do domu dziadków, którym opowiedział o zajściu. Powód i jego żona widzieli też u wnuka czerwone ślady na szyi.

Zdenerwowany powód wraz z małżonką udał się do domu pozwanego i wyraził swój sprzeciw wobec takiego zachowania pozwanego w stosunku do własnego dziecka. R. Ś. wówczas stwierdził, że ojciec nie będzie go uczył jak ma wychowywać syna i rzucił się na ojca, zaczął go dusić oraz uderzył pięścią w twarz. Powód miał zaczerwieniony policzek. Pozwany stwierdził też, że „jak go nie udusi, to zepchnie ze schodów”. Po tym zdarzeniu, pozwany groził również ojcu, że sprzeda nieruchomości za symboliczną złotówkę, a jego żona i dzieci pójdą „pod kartony”.

Innym razem pozwany zaczął hałasować na podwórku wyzywając żonę. Gdy powód zaczął interweniować zwracając synowi uwagę, pozwany pokazał mu obraźliwy gest palcami i ponownie zapowiedział, że sprzeda dom za złotówkę.

W dniu 24 czerwca 2013r. pozwany został zatrzymany, gdyż prowadził pojazd w stanie nietrzeźwości. Po tym zdarzeniu, pozwany stał się ponownie agresywny w stosunku do żony, gdyż uważał, że został zatrzymany na skutek jej zawiadomienia. W czasie awantur pozwany wyzywał żonę i syna M. słowami wulgarnymi, groził też, że spali dom. Miały miejsce interwencje Policji. W dniu 29 lipca 2013r. miała miejsce interwencja na skutek zawiadomienia rodziców pozwanego, z którego wynikało, że nietrzeźwy syn się awanturuje, grozi że wypali lokatorów.

Postanowieniem z dnia 15 października 2013r. w sprawie VI Nsm(...) Sąd Rejonowy w C. ograniczył R. Ś. władzę rodzicielską nad małoletnim synem M. Ś. poprzez ustanowienie nadzoru kuratora, który trwał do ukończenia pełnoletniości przez syna pozwanego, tj. do 12 kwietnia 2015r.

W październiku 2013r. Gminna Komisja Problemów Alkoholowych w K. złożyła wniosek do Sądu Rodzinnego o przymusowe leczenie odwykowe pozwanego. W toku postępowania przed Sądem Rejonowym w Częstochowie w sprawie VI RNs (...) w 2014 roku przeprowadzono dowody z opinii biegłych z zakresu psychiatrii, psychologii i uzależnienia od alkoholu. Biegli stwierdzili, że pozwany jest osobą uzależnioną od alkoholu i wymaga leczenia odwykowego. Postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2014r. w sprawie VI RNs (...) Sąd zobowiązał pozwanego do podjęcia leczenia odwykowego w zakładzie niestacjonarnym.

Któregoś dnia w 2014 roku pozwany przyszedł do domu rodziców pod wpływem alkoholu, wszczął awanturę z siostrą E. S., a gdy ojciec stanął w jej obronie, pozwany zaczął się z nim szarpać. Po pewnym czasie, na skutek interwencji matki, która zwracała synowi uwagę na zły stan zdrowia ojca, pozwany poszedł, ale wychodząc użył słów wulgarnych pod adresem ojca.

Podczas awantury w dniu 15 marca 2014r. pozwany będąc pod wpływem alkoholu groził swojej żonie, chwycił też nóż kuchenny i skierował się w stronę żony. S. Ś. uciekła przez taras do domu teściów i zadzwoniła na Policję.

W dniu 16 marca 2014r. w godzinach wieczornych, pozwany ponownie będąc w stanie nietrzeźwości, przyszedł do domu, ale nie został wpuszczony przez żonę i syna. Zaczął wówczas wyzywać i dobijać się do drzwi. W końcu wylał benzynę i podpalił drzwi wejściowe. Syn pozwanego M. Ś. wezwał wówczas Policję i Straż Pożarną. Pozwany został zatrzymany przez Policję na miejscu zdarzenia i następnie tymczasowo aresztowany.

Powód widział dym i przestraszył się, że budynek mieszkalny na darowanej nieruchomości pali się od wewnątrz. Poszedł w kierunku posesji syna, ale zrobiło mu się słabo i żona odprowadziła go z powrotem do domu i podała mu tabletki. Pozwany po zatrzymaniu był aresztowany w okresie od dnia 16 marca 2014r. do dnia 13 sierpnia 2014r. Po opuszczeniu aresztu pozwany nie podjął już pracy.

Sąd Okręgowy w C. wyrokiem z dnia 27 stycznia 2015r. w sprawie I 1 RC (...) rozwiązał przez rozwód małżeństwo S. Ś. i R. Ś. z winy pozwanego.

W lutym 2015r. pozwany przyszedł do mieszkania rodziców, był pod wpływem alkoholu i groził im, że jak ojciec odbierze mu darowaną nieruchomości, to ich „wypali”.

Postanowieniem z dnia 5 maja 2015r. w sprawie VI RNs (...) Sąd Rejonowy w C. zmienił postanowienie z dnia 25 kwietnia 2014r. w sprawie VI RNs (...) w ten sposób, że pozostając przy zobowiązaniu pozwanego do podjęcia leczenia odwykowego w zakładzie niestacjonarnym poddał go w okresie leczenia nadzorowi kuratora.

/ **dowód** : odpis sprawozdania z wywiadu środowiskowego z dnia 23 sierpnia 2013r. w sprawie VI Nmo (...) odpis postanowienia Sądu Rejonowego w C. z dnia 15 października 2013r. sygn. VI Nsm (...), odpis wyroku Sądu Okręgowego w C. z dnia 27 stycznia 2015r. w sprawie I 1 RC (...), odpis sprawozdania z nadzoru z dnia 24 kwietnia 2014r. w sprawie VI Opm (...) (w załączeniu – w teczce), odpisy dokumentów z akt Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (k. 190-200, k. 201-221), odpisy dokumentów z akt VI ALK (...) (k. 283-302), odpis postanowienia Sądu Rejonowego w C. z dnia 5 maja 2015r. w sprawie VI RNs (...) (k. 281), odpis postanowienia Sądu Rejonowego w C. z dnia 25 kwietnia 2014r. w sprawie VI RNs (...) (k. 298), odpis opinii z dnia 11 września 2013r. (k. 69), uzasadnienie wyroku Sądu Rejonowego w C. z dnia 27 maja 2015r. w sprawie XVI K (...) (k. 322-327), informacja z Komisariatu Policji w P. z dnia 15 lutego 2015r. o interwencjach (k. 153), zeznania świadków E. S. (nagranie, adnotacje k. 240-242), D. Ś. (1) (nagranie, adnotacje k. 166-168), S. Ś. (nagranie, adnotacje k. 168-170), M. Ś. (nagranie, adnotacje k. 242-243), zeznania powoda Z. Ś. (nagranie, adnotacje k. 337-341)/

Wyrokiem Sądu Rejonowego w C. z dnia 27 maja 2015 roku w sprawie XVI K (...) pozwany R. Ś. został uznany za winnego tego, że w kwietniu 2011r. w miejscowości Z.(...) groził pozbawieniem życia swojej żonie S. Ś., przy czym groźby te wzbudziły u pokrzywdzonej obawę, że zostaną spełnione, tj. za winnego popełnienia czynu z art. 190§1 k.k.

Ponadto, Sąd karny uznał pozwanego za winnego tego, że w okresie od czerwca 2013r. do 15 grudnia 2013r. będąc pod wpływem alkoholu znęcał się psychicznie nad synem M. Ś. (lat 16) poprzez wszczynanie awantur, ublizanie słowami wulgarnymi uznawanymi powszechnie za obelżywe, wyganianie z domu, grożenie popełnieniem na jego szkodę przestępstwa, a także tego, że w okresie od 26 czerwca 2013r. do 29 sierpnia 2013r. znęcał się fizycznie nad swoją żoną S. Ś. poprzez szarpanie za odzież i popychanie oraz w okresie od września 2013r. do 15 grudnia 2013r. znęcał się nad nią psychicznie poprzez wszczynanie awantur, ublizanie słowami wulgarnymi uznawanymi powszechnie za obelżywe i grożenie pozbawieniem zdrowia i życia, tj. za winnego popełnienia czynu z art. 207§1 k.k. Sąd karny uznał pozwanego również za winnego popełnienia czynu polegającego na grożeniu w dniu 15 marca 2014r. żonie przy użyciu noża pozbawieniem życia.

W powyższej sprawie XVI K (...) Sąd Rejonowy w C. wymierzył pozwanemu łącznie karę 10 miesięcy pozbawienia wolności.

/ **dowód:** odpis wyroku Sądu Rejonowego w C. z dnia 27 maja 2015r. w sprawie XVI K (...)z uzasadnieniem (k. 320-321, k. 322-327)/

Pismem z dnia 1 lipca 2013r. pełnomocnik powoda wystosował do pozwanego oświadczenie o odwołaniu darowizny dokonanej w dniu 13 lutego 2008r. z powodu rażącej niewdzięczności obdarowanego. Pismo to zostało wysłane w dniu 2 lipca 2013r. listem poleconym na adres pozwanego.

/ **dowód:** odpis pisma o odwołaniu darowizny z dnia 1 lipca 2013r. (k. 20), odpis potwierdzenia nadania przesyłki (k. 21, 177)/

Oceniając materiał dowodowy Sąd uznał zeznania świadków D. Ś. (1), S. Ś., E. S., M. Ś. i zeznania powoda Z. Ś. za wiarygodne. Zeznania w/w osób korelują ze sobą i tworzą logiczną wzajemnie uzupełniającą się całość, a fakt iż świadkowie nie byli w stanie przypomnieć sobie dokładnych dat poszczególnych zdarzeń, nie umniejsza wiarygodności

ich zeznań, tym bardziej z uwagi na wielość opisywanych zajęć, świadczy też o tym, że świadkowie i powód zeznawali w sposób spontaniczny, nie wyuczony. Zeznania świadków A. B., E. M., W. C., B. L. i J. B. nic nie wniosły do sprawy biorąc pod uwagę bardzo znikomą wiedzę świadków na temat sytuacji w rodzinie powoda i pozwanego i w zasadzie brak kontaktu między świadkami a stronami w sprawie od kilku lat.

Sąd zważył, co następuje:

Stosownie do art. 898§1 k.c. darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności. Pojęcie rażącej niewdzięczności odnosi się do takiego zachowania obdarowanego, które było skierowane przeciwko darczyńcy w nieprzyjaznym zamiarze.

Pokreślić należy, iż umowa darowizny wytwarza stosunek etyczny między darczyńcą a obdarowanym i rodzi po stronie obdarowanego moralny obowiązek wdzięczności. Pogwałcenie tego obowiązku przez dopuszczenie się ciężkich uchybień opatrzone jest przewidzianą w art. 898§1 k.c. sankcją prawną w postaci prawa odwołania darowizny. Pojęcie rażącej niewdzięczności odnosi się do takiego zachowania obdarowanego, które polega na działaniu lub zaniechaniu, skierowanym bezpośrednio lub nawet pośrednio przeciwko darczyńcy i nacechowane jest złą wolą obdarowanego. Chodzi tu nie tylko o popełnienie przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub czci albo mieniu darczyńcy, ale także naruszenie przez obdarowanego spoczywających na nim obowiązków wynikających ze stosunków osobistych (rodzinnych) łączących go z darczyńcą (por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 marca 2010r., I ACa 30/10, LEX nr 1120360; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 września 2014r. z uzasadnieniem, I ACa 441/14, LEX nr 1623920).

Niewdzięczne będzie każde zachowanie obdarowanego, niewłaściwe i krzywdzące darczyńcę, przy czym aby zostało uznane za "rażąco niewdzięczne", musi cechować je znaczne nasilenie złej woli skierowanej na wyrządzenie darczyńcy krzywdy lub szkody majątkowej. Dlatego pod pojęcie "rażącej niewdzięczności" podpadają przede wszystkim przestępstwa skierowane przeciwko życiu, zdrowiu, czci i godności osobistej, a wreszcie przeciwko majątkowi darczyńcy. Cechy rażącej niewdzięczności mogą mieć także inne zachowania wysoce nieprzyjazne kierowane bezpośrednio wobec darczyńcy jak i także w stosunku do osoby jemu bliskiej (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2000r., I CKN 919/98, nie publ.).

Darowizna może zostać więc odwołana na podstawie art. 898§1 k.c. także wówczas, kiedy wysoce naganne zachowanie się obdarowanego skierowane jest wprawdzie bezpośrednio przeciwko osobie bliskiej darczyńcy, ale dotyczy jednocześnie odczuć samego darczyńcy i to w taki sposób, że usprawiedliwia ocenę postawy obdarowanego jako rażąco niewdzięcznej (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1998r., II CKN 688/97, nie publ.).

Z zebranych w sprawie dowodów wynika w sposób niewątpliwy, że pozwany R. Ś. dopuścił się w stosunku do powoda Z. Ś. jako darczyńcy rażącej niewdzięczności, w szczególności poprzez brak jakiegokolwiek szacunku wobec niego, zwłaszcza mając na uwadze, iż powód chciał jak najlepiej dla pozwanego, jego żony, tj. synowej powoda i jego dzieci, czyli wnuków powoda. Powód życzył bowiem sobie jedynie tego, aby pozwany zaprzestał nadużywania alkoholu, poprawnie zachowywał się wobec swojej rodziny (żony, dzieci, rodziców) i nie stwarzał zagrożenia zaprzepaszczenia dorobku życia powoda, tj. przedmiotowej nieruchomości подарowanej pozwanemu.

Od 2012 roku uległo nasileniu spożywanie alkoholu przez pozwanego, zdarzało się, że pozwany zwracał się do powoda słowami wulgarnymi. Jeżeli powód Z. Ś. i jego żona, tj. matka pozwanego D. Ś. (1), mieli do pozwanego pretensje to dotyczyły one jedynie nadużywania przez niego alkoholu, rodzice chcieli pozwanego uchronić przed negatywnymi następstwami nałogu. Pozwany nie liczył się jednak ze zdaniem rodziców, nie dostrzegał ich starań, reagował na uwagi agresywnie, w sposób poniżający odnosił się do rodziców. Pozwany niewłaściwie zachowywał się także w stosunku do swojej żony i syna M., nad czym powód również bardzo ubolewał i co go dotykało, raniło jego uczucia.

Niewątpliwie powód i jego żona życzyli jak najlepiej synowi i jego rodzinie, pozwany jednak tego nie doceniał. Rodzice pozwanego często udzielali schronienia synowej i wnukowi, a więc dobro rodziny syna leżało im na sercu. Nie budzi wątpliwości, że zamiarem powoda nie jest samo w sobie odebranie synowi nieruchomości, ale chce on, aby dorobek

jego życia nie został zaprzepaszczone, by syn nie sprzedał domu – jak sam twierdził – za przysłowiową złotówkę, ale by członkowie rodziny syna, tj. synowa i wnuk, dalej mogli z niego korzystać.

Z zebranego materiału wynika także, iż wszelkie negatywne zachowania pozwanego w stosunku do matki, tj. żony powoda, synowej i wnuka powoda, niekorzystnie oddziaływały na samopoczucie powoda, na jego zdrowie, denerwował się, czuł się gorzej. Powód bowiem cierpi na szereg schorzeń i zgodnie z zaleceniami lekarzy powinien prowadzić spokojny tryb życia. Pozwany natomiast nie przejawiał zrozumienia dla ojca i nie liczył się z jego złym stanem zdrowia. Powód w swoich zeznaniach podkreślił, że było mu coraz bardziej przykro, że syn popada w coraz większy nałóg – jak stwierdził: „że coś takiego się z synem robi, że się nie weźmie w garść, tylko dalej brnie”.

Brak poszanowania dla darczyńcy niewątpliwie przejawiał się zarówno w stwarzaniu zagrożenia dla życia i zdrowia powoda i członków swojej rodziny jak i w stworzeniu zagrożenia zniszczenia podarowanego pozwanemu mienia poprzez spowodowanie podpalenia drzwi do mieszkania w darowanym budynku.

Rażąca niewdzięczność pozwanego przejawiała się zatem poprzez popełnianie czynów godzących w takie dobra osobiste powoda jak część, godność osobista, wolność od obaw, wolność od lęku o własne bezpieczeństwo i bezpieczeństwo osób bliskich, prawo do spokojnego, niezakłóconego hałasami życia we własnym domu. Podkreślić należy, że wszystkie wyżej wymienione przejawy niewdzięczności pozwanego miały miejsce od około sierpnia 2012r. do 2015 roku. Roszczenie powoda zatem nie wygasło (art. 899§3 k.c.)

Nadmienić należy, iż dla skuteczności odwołania darowizny nie jest wymagane, by oświadczenie w tym przedmiocie zawierało ściśle określoną treść. Wystarczy, jeżeli jest zrozumiałe i w sposób jednoznaczny darczyńca informuje, że dokonana darowiznę odwołuje. Darczyńca może dokonać skutecznego odwołania darowizny również np. w pozwie skierowanym przeciwko obdarowanemu. Oświadczenie o odwołaniu darowizny może też wynikać z dokonywanych czynności procesowych w toku procesu. (por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 22 stycznia 2013r., I ACa 863/12, LEX nr 1271836; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2004r. z uzasadnieniem, III CK 601/03, LEX nr 1084555).

Taka sytuacja występuje również w niniejszej sprawie. Pozwany wprawdzie nie wykazał, aby pismo wysłane listem poleconym o odwołaniu darowizny faktycznie do niego nie dotarło w taki sposób, aby nie mógł zapoznać się z jego treścią, a samo zaprzeczenie nie jest wystarczające do przyjęcia, że powód nie odwołał darowizny skutecznie pismem z dnia 1 lipca 2013r. Tym niemniej, należy podkreślić, że powód w pozwie przytoczył okoliczności uzasadniające odwołanie darowizny i w toku całego procesu powoływał się również na dalsze negatywne zachowania syna zarówno bezpośrednio w odniesieniu do jego osoby jak i osób mu bliskich, tj. żony, wnuka i synowej. W piśmie z dnia 10 lutego 2015r. powód wyraźnie stwierdził, że przesłankę rażącej niewdzięczności należy odnosić również do wszystkich zachowań obdarowanego, które choć zwrócone przeciwko innym osobom, mają na celu także urażenie uczuć darczyńcy (k 154).

W ocenie Sądu zatem, uwzględniając całokształt zebranego materiału dowodowego, należy uznać odwołanie darowizny dokonane przez powoda za skuteczne. Wyżej opisane zachowania pozwanego w stosunku do ojca i osób mu bliskich, a ponadto stałe nadużywanie alkoholu, próba podłożenia ognia na darowanej nieruchomości, cechują się znacznym nasileniem złej woli ukierunkowanej także na wyrządzenie krzywdy i również szkody majątkowej darczyńcy. Z zeznań świadków wynika też używanie pod adresem powoda przez pozwanego słów wulgarnych, obraźliwych, inwektyw, co niewątpliwie było nakierowane na wyrządzenie darczyńcy przykrości i wykraczało poza zwykłe konflikty rodzinne. Pozwany nie sprostał obowiązkowi wdzięczności wobec darczyńcy jak również obowiązkowi szacunku wobec rodzica, który uprawniony był wyrażać dezaprobatę wobec nagannego zachowania i destrukcyjnej postawy życiowej syna niszczącej jego samego jak i członków jego rodziny.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 898 k.c., Sąd orzekł o zobowiązaniu pozwanego do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu na rzecz powoda nieodpłatnie własności przedmiotowej nieruchomości w związku ze skutecznym odwołaniem darowizny.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. Na zasądzone od pozwanego na rzecz powoda koszty procesu składają się: część opłaty od pozwu w kwocie 200 zł (k. 26, 30), koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7 200 zł i opłata od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł (k. 6). Razem 7 417 zł.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej orzeczono na podstawie art. 109 k.p.c. oraz §2 ust. 3, §6 pkt 7, §19, §20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013r., poz. 461 ze zm.). W związku z powyższym, Sąd zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie na rzecz pełnomocnika pozwanego ustanowionego z urzędu kwotę 8 856 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu, w tym kwotę 1 656 zł tytułem podatku od towarów i usług.